

PROBLEMI I ZADACI ZA BUDUĆI RAZVOJ MLJEKARSTVA U LR SLOVENIJI

U Ljubljani je 5. travnja o. g. održan prošireni Plenum Odseka za mlekarkstvo kod Poljoprivredno-šumarske komore (Zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo LRS). Na plenumu, kojemu su prisustvovali predstavnici 30 mljekarskih pogona, predsjednik Zadružne poslovne zveze Slovenije, Sekretarijata za poljoprivredu i šumarstvo LRS, Agronomskog fakulteta i Poljoprivrednog instituta Slovenije te Stručnog udruženja mljekarskih organizacija Jugoslavije i Sekcije za NRH, bili su izneti referati o radu Odbora za mljekarkstvo, o karakteristikici otkupa i prerade mlijeka u god. 1959. i mljekarskom školstvu, o obrazovanju mljekarskih kadrova te budućoj strukturi stručne službe u mljekarkstvu Slovenije.

Iz izvještaja predsjednika Odbora za mlekarkstvo druga Franca Ivančić proizlazi, da je dosadašnji rad opravdao opstanak Odsjeka za mljekarkstvo. Svi mljekarski pogoni u Republici su preko njega međusobno vezani, a većina njih su članovi Stručnog udruženja mljekarskih organizacija Jugoslavije.

Mljekarski odbor je prošle dvije godine izradio analizu proizvodnje i ekonomskog stanja mljekarkstva u Sloveniji, što je mnogo pripomoglo kod sistematskog rješavanja brojnih problema. Odbor je dao svoj prijedlog SPŠK za rješenje Statusa mljekarskih organizacija, koje bi se sve morale tretirati kao poljoprivredne prerađivačke organizacije. Odbor je tijesno surađivao kod rješavanja svih problema u mljekarkstvu sa Stručnim udruženjem mljekarskih organizacija Jugoslavije i to u vezi s investicijama, standardima, unifikaciji opreme, dobivanju deviznih sredstava za reprodukcioni materijal i kod utvrđivanja organizacije udruženja.

Odsjek za mljekarkstvo je sudjelovao kod odobravanja investicionih programa za mljekarske objekte, te izradio tipske projekte za stanice za obiranje mlijeka i za sabirališta. Istaknuo je neke konkretne organizacione zadatke, koje će postojeća mljekarska organizacija u suradnji s društvenim organima vlasti morati u budućnosti riješiti:

1. dosadašnji oblik Odsjeka za mljekarkstvo potrebno je što bolje učvrstiti i proširiti kadrom, da bi se omogućio što uspješniji rad kod rješavanja opširne društvene ekonomske problematike mljekarkstva.

2. U saveznom opsegu neophodno je potrebno dokinuti dva kolo-sjeka u mljekarskoj politici i organizaciji. Gospodarsku politiku u mljekarkstvu FNRJ neka vodi jedna organizaciono i stručno jaka organizacija, koja neka se afirmira kod najviših organa Narodne vlasti. S time otpada dvostruki rad, koji ne koristi sadašnjem, a još manje perspektivnom razvoju mljekarkstva kao značajne poljoprivredne grane. Za spomenuti prijedlog su glasovali na Plenumu predstavnici mljekara iz LR Slovenije.

3. Potrebno je da razvoj mljekarkstva ide uporedo s perspektivnim razvojem našeg stočarstva. Osim toga je potrebno usklađivati našu investicionu politiku s ubrzanim razvojem cjelokupne poljoprivredne pro-

izvodnje, a nadasve one na društvenom sektoru. Količine tržnih višaka vjerojatno će se u najskorije vrijeme povećati, pa zato moramo biti na to pripravnici. Gospodarske organizacije moraju biti elastične pri traženju financijskih sredstava iz lokalnog izvora. Za to moramo zainteresirati lokalne društvene organe i obrazložiti im značenje ulaganja njihovih sredstava u mljekare, sabirališta i centara za obiranje mlijeka.

4. Moramo sistematski rješavati pitanja stručnog kadra u mljekarstvu. Potrebni su nam specijalizirani mljekari, pa zato neka mljekarske organizacije daju u budućnosti što više sredstava za podizanje stručnog nivoa kadrova.

5. U radu pri rješavanju budućih zadataka mljekarstva uključit će se i Poljoprivredni institut, koji bi imao centar za unapređenje mljekarstva i za istraživački rad. Takav centar neophodan je za mljekarske organizacije u Sloveniji. U njemu će imati stručnu pomoć i jamstvo za uspješan razvoj.

6. Nagrađivanje po učinku, kojem su pristupile neke mljekare u Sloveniji, potrebno je u najkraćem roku uvesti i u sve ostale mljekare. Taj način nagrađivanja ekonomski će ojačati naša poduzeća, a bez sumnje će materijalne koristi imati i mljekarski radnici.

Iz rasprave, koja je uslijedila nakon referata, proizlazi da su neki mljekarski pogoni, radi smanjenja količina otkupljenog mlijeka, došli u dosta velike poteškoće. Ustanovljeno je bilo, da su u nekim rejonima u godini 1959. dogovorene otkupne cijene mlijeka onemogućavale veći otkup. Odsjek za mljekarstvo pokušat će realizirati prijedlog za korigiranje cijena preko nadležnih republičkih organa.

Poteškoće kod opskrbe potrošačkih centara mlijekom i mliječnim proizvodima moguće je otkloniti samo većom proizvodnjom mlijeka, a prije svega formiranjem specijaliziranih mljekarskih farma. Te farme je potrebno formirati u okolini svih većih mjesta. Time će društveni sektor morati preuzeti odgovornost za dovoljnu i nesmetanu opskrbu potrošača mlijekom i mliječnim proizvodima. Stočarski stručnjaci su dali prijedlog, da se mljekarski pogoni uključe, ako je to moguće, u veće poljoprivredne kombinata, jer bi to svakako pozitivno utjecalo na organizaciju rada i bolje snabdijevanje mlijekom. Mljekare treba da nedvoumno još tješnije surađuju sa stočarima i s poljoprivrednim zadrugama, te poljoprivrednim dobrima, s kojima neka sklapaju ugovore i s njima se udruže u poslovna udruženja.

Problemi mljekara moraju se rješavati samo na taj način, a ne izolirano od same proizvodnje, jer administrativno rješavanje problematike u mljekarstvu ne može pridonijeti pozitivnom rješenju.

Prijedlog za buduću strukturu stručne mljekarske službe je Plenum načelno prihvatio. Samo jaka stručna organizacija, koja će moći pružiti stručnu pomoć poljoprivrednim organizacijama koje proizvode mlijeko i mljekarama, uspjeh će poboljšati kvalitetu mlijeka i proizvoda, za što će uporedo s povećanjem proizvodnje mlijeka biti potrebno u perspektivi načiniti mnogo više no dosad.

Centar za stručno osposobljavanje mljekarskih radnika koji treba po prijedlogu Odbora za mljekarstvo LR Slovenije formirati kod Mljekarske škole Kranj, moći će započeti svojim radom, s obzirom na načelno odobrenje prisutnih zastupnika mljekara na Plenumu u jesen god. 1960.

Zadaci, koji su bili ukazani na Plenumu, opširni su, i od značenja su za daljnji razvoj mljekarstva u Sloveniji. Trenutačna situacija u vezi s opadanjem otkupa mlijeka ne će odvratiti Odbor za mljekarstvo od sistematskog rada, koji je već započet, i koji se mora još dopuniti, jer to od njeza zahtijeva naša zajednica.

Dr. Dimitrije Sabadoš,
Ing. Maja Černe,
Ing. Slobodan Živković,
Zavod za laktologiju
Poljoprivredni fakultet, Zagreb

DNEVNE VARIJACIJE SADRŽINE MASTI U MLIJEKU

Uvod. Zadatak ispitivanja. Metodika ispitivanja. Rezultati. Diskusija i zaključci. Sadržaj. Summary. Literatura

Uvod

Uzgojnu vrijednost neke muzare obzirom na proizvodnju mlijeka predstavlja ne samo količina mlijeka, nego i sadržina masti u njezinom mlijeku. Masnoća mlijeka* zavisi o raznim faktorima. Jedan od najvažnijih je mužnja, kojom se može u velikoj mjeri utjecati na procenat masti u mlijeku. Samo ispravna mužnja daje mlijeko s količinom masti koja je karakteristična za neku muzaru. Poznato je da se nestručnom mužnjom, a osobito nepotpunim izmuzavanjem, dobiva mlijeko sa smanjenom količinom mliječne masti, te da masnoća mlijeka zavisi i o dužini vremenskog intervala između mužnji.

Zadatak ispitivanja

Da bi ilustrirali utjecaj intervala između mužnji na sadržinu masti u individualnom mlijeku, provedena su kontinuirana ispitivanja sa istovremenom svrhom da rezultati prikažu i stupanj varijabilnosti % masti u mlijeku kod jutarnje, podnevne i večernje mužnje, kao i varijacije dnevnog prosjeka masnoće mlijeka tokom određenog perioda ispitivanja. Varijacije sadržine masti u mlijeku zanimljive su i zbog zaključivanja o uporabivosti rezultata ispitivanja masnoće mlijeka u vezi s frekvencijom kontrole mliječnosti. Također mogu rezultati ovih istraživanja poslužiti kao primjeri za upoređenje s odstupanjima od sadržine masti u spornom mlijeku kod ustanovljenja patvorenja mlijeka bilo kojim načinom oduzimanja, odnosno smanjenja količine masti u mlijeku.

Metodika ispitivanja

Ispitivanja su provedena mjesec dana na individualnom mlijeku dvanaest simentalških muzara Fakultetskog dobra Maksimir, dobivenom ručnom mužnjom ujutro, upodne i uvečer. Mužnja je počinjala u 4.45,

* ... Izraz: »masnoća mlijeka« upotrebljava se kao uobičajeni terminus technicus u značenju: »% masti u mlijeku«.